

عنوان مقاله:

نمادشناسی و تحلیل ویژگی های معماری بقعه های گیلان و سقانفارهای مازندران

محل انتشار:

اولین کنفرانس ملی دوسالانه باستان شناسی و تاریخ هنر ایران (سال: 1398)

تعداد صفحات اصل مقاله: 12

نویسنده:

سولماز رئوف - دانشجوی دکترای باستان شناسی دوره اسلامی دانشگاه تربیت مدرس

خلاصه مقاله:

گیلان و مازندران به دلیل داشتن ویژگی های اقلیمی مشترک، تشابهات زیادی در معماری دارند. کرسی دار ساختن، استفاده از فضاهای باز و بسته و شبیدار ساختن سقف سه ویژگی شاخص است که در معماری سقانفارهای مازندران و بقاع گیلان توجه خاصی به آن شده است. سقانفار یا سقاتالار، در نواحی مرکزی استان مازندران بنایی چوبی و دو اشکوبه با پلانی مربع یا مستطیل شکل است. بسیاری از بقعه های گیلان دارای پلان مربع یا مربع - مستطیل با یک یا دو اتاق و رواق یا ایرانی با ستون های چوبی هستند. قدمت این بناها با توجه به تاریخ نفر شده در آنها، مربوط به دوره قاجار است که برای پاسداشت بزرگان دینی، امام حسین (ع) و شهدای کربلا احداث شده اند. روش گردآوری اطلاعات در این پژوهش به صورت میدانی (مطالعه و بررسی 6 بقعه و سقانفار در مناطق مختلف گیلان و مازندران) و کتابخانه ای است. رویکرد نظری بر اساس دیدگاه پانوفسکی و یونگ می باشد. بر اساس دیدگاه پانوفسکی ابتدا به بررسی ویژگی های ظاهری معماری این دو گونه بنا از قبیل پلان، سازه های باربر و غیر باربر، مصالح مورد استفاده می پردازیم سپس با استفاده از دیدگاه آیکنوگرافی و آیکنولوژی پانوفسکی و نیز کهن الگویی یونگ نمادهای نهفته در معماری این بناها را مورد کنکاش قرار میدهیم. بررسی ها نشان میدهد پلان مربع در معماری دارای مفاهیم مقدسی است. شکل چهار گوش متضمن تصور استحکام، استقرار و ایستایی بوده، این مفهوم مقدس تنها به دوره اسلامی محدود نیست و از قدیم الایام در معماری ایرانی دیده می شود. باز بودن اطراف سقانفار و استفاده از ایوان و فضای باز در بقعه ها خود اثری دعوت کننده به این گونه مکان ها دارد و انسان را به ذات پرودگار و عالم روحانی سوق می دهد. این عامل باعث ارتباط زیاد با طبیعت اطراف نیز می شود. طبیعت برای مردم این مرز و بوم از حرمت خاصی برخوردار است و گاه جنبه تقدس می یابد. باز بودن این فضاها همگامی و پیوستگی انسان با نور و روشنایی را نشان می دهد. از این طریق به فضای داخلی جنبه روحانی و حال و هوایی عرفانی داده میشود

کلمات کلیدی:

بقعه های گیلان، سقانفارهای مازندران، معماری، پانوفسکی، یونگ

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/905209>

